

Державна податкова служба України

Головне управління ДПС
у Тернопільській області

**Чи враховуються
строки давності при
нарахуванні пені на
суму грошового
зобов'язання,
визначеного
контролюючим
органом за
результатами
документальної
перевірки**

Згідно з п.п. 14.1.39 п. 14.1 ст. 14 Податкового кодексу України (далі – ПКУ) грошове зобов'язання платника податків – це сума коштів, яку платник податків повинен сплатити до відповідного бюджету або на єдиний рахунок як податкове зобов'язання та/або інше зобов'язання, контроль за сплатою якого покладено на контролюючі органи, та/або штрафну (фінансову) санкцію, що справляється з платника податків у зв'язку з порушенням ним вимог податкового законодавства та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, а також санкції за порушення законодавства у сфері зовнішньоекономічної діяльності та пеня.

Пеня – це сума коштів у вигляді відсотків, нарахована на суми податкових зобов'язань та/або на суми штрафних (фінансових) санкцій, не сплачених у встановлені законодавством строки, а також нарахована в інших випадках та порядку, передбачених ПКУ або іншим законодавством, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи (п.п. 14.1.162 п. 14.1 ст. 14 ПКУ).

Порядок нарахування пені визначено ст. 129 ПКУ.

Нарахування пені розпочинається, зокрема, при нарахуванні контролюючим органом грошового зобов'язання, визначеного за результатами перевірки, – починаючи з першого робочого дня, наступного за останнім днем граничного строку сплати платником податків такого зобов'язання, визначеного в податковому повідомленні-рішенні згідно із ПКУ (п.п. 129.1.1 п. 129.1 ст. 129 ПКУ).

Пунктом 129.3 ст. 129 ПКУ встановлено, що нарахування пені, передбаченої п.п. 129.1.1 п. 129.1 ст. 129 ПКУ, закінчується: у день зарахування коштів на відповідний рахунок органу, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів на відповідний рахунок платника податків та/або в інших випадках погашення податкового боргу та/або грошових зобов'язань (п.п. 129.3.1 п. 129.3 ст. 129 ПКУ);

у день проведення взаєморозрахунків непогашених зустрічних грошових зобов'язань відповідного бюджету перед таким платником податків (п.п. 129.3.2 п. 129.3 ст. 129 ПКУ);

у день запровадження мораторію на задоволення вимог кредиторів (при винесенні відповідної ухвали суду у справі про банкрутство або прийнятті відповідного рішення Національним банком України) (п.п. 129.3.3 п. 129.3 ст. 129 ПКУ);

при прийнятті рішення щодо скасування або списання суми податкового боргу (його частини) (п.п. 129.3.4 п. 129.3 ст. 129 ПКУ).

На суми грошового зобов'язання, визначеного п.п. 129.1.1 п. 129.1 ст. 129 ПКУ (включаючи суму штрафних санкцій за їх наявності та без урахування суми пені) та в інших випадках визначення пені відповідно до вимог ПКУ, якщо її розмір не встановлений, нараховується пеня за кожний календарний день прострочення сплати грошового зобов'язання, включаючи день погашення, з розрахунку 120 відс. річних облікової ставки Національного банку України, діючої на кожний такий день (абзац перший п. 129.4 ст. 129 ПКУ).

Відповідно до п. 101.1 ст. 101 ПКУ списанню підлягає безнадійний податковий борг, у тому числі пеня та штрафні санкції, нараховані на такий податковий борг.

Податковий борг – сума узгодженого грошового зобов'язання, не сплаченого платником податків у встановлений ПКУ строк, та непогашеної пені, нарахованої у порядку, визначеному ПКУ (п.п. 14.1.175 п. 14.1 ст. 14 ПКУ).

Державна податкова служба України

Головне управління ДПС
у Тернопільській області

Під терміном «безнадійний» розуміється, зокрема, податковий борг платника податків, у тому числі податкового агента, стосовно якого минув строк давності, встановлений п. 102.4 ст. 102 ПКУ (п.п. 101.2.3 п. 101.2 ст. 101 ПКУ).

Якщо грошове зобов'язання нараховане контролюючим органом до закінчення строку давності, визначеного у п. 102.1 ПКУ, податковий борг, що виник у зв'язку з відмовою у самостійному погашенні такого грошового зобов'язання, може бути стягнутий протягом наступних 1095 календарних днів з дня виникнення податкового боргу, крім випадків, передбачених абзацом третім п. 59.1 ст. 59 ПКУ. Якщо платіж стягується за рішенням суду, строки стягнення встановлюються до повного погашення такого платежу або визначення боргу безнадійним (п. 102.4 ст. 102 ПКУ).

Абзацом третім п. 59.1 ст. 59 ПКУ передбачено, що податкова вимога не надсилається (не вручається), а заходи, спрямовані на погашення (стягнення) податкового боргу, не застосовуються, якщо загальна сума податкового боргу платника податків не перевищує ста вісімдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. У разі збільшення загальної суми податкового боргу до розміру, що перевищує сто вісімдесят неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, контролюючий орган надсилає (вручає) податкову вимогу такому платнику податків. Строк давності, визначений п. 102.4 ст. 102 ПКУ для стягнення податкового боргу, у такому випадку розпочинається не раніше дня виникнення податкового боргу у сумі, що перевищує сто вісімдесят неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Згідно з п. 5 підрозд. 1 розд. XX «Перехідні положення» ПКУ якщо норми інших законів містять посилання на неоподатковуваний мінімум доходів громадян, то для цілей їх застосування використовується сума в розмірі 17 грн, крім норм адміністративного та кримінального законодавства в частині кваліфікації адміністративних або кримінальних правопорушень, для яких сума неоподатковуваного мінімуму встановлюється на рівні податкової соціальної пільги, визначеної п.п. 169.1.1 п. 169.1 ст. 169 розд. IV ПКУ для відповідного року.

Отже, починаючи з першого робочого дня, наступного за останнім днем граничного строку сплати платником податків грошового зобов'язання, визначеного в податковому повідомленні-рішенні, на суму податкового боргу (включаючи суму штрафних санкцій за їх наявності та без урахування суми пені) нараховується пеня з урахування строку давності (1095 днів), якщо загальна сума боргу перевищує 3060 грн. Тобто пеня не нараховується якщо минуло більше 1095 днів від дня, коли у контролюючого органу (відповідно до п.п. 129.1.1 п. 129.1 ст. 129 ПКУ) виникло право нарахувати пеню платнику податків за умови, що загальна сума боргу перевищувала 3060 грн.

Гарячі лінії ГУ ДПС у Тернопільській області: <https://tr.tax.gov.ua/anonsi-ark/30680.html>

Чат-бот ДПС «StopViolationBot» t.me/StopOverpriceBot

Мобільний застосунок «Моя податкова»

Android <https://play.google.com/store/apps/details?id=my.tax.gov.ua>

iOS <https://t1p.de/lgu5a>

Для оперативної комунікації з інститутами громадянського суспільства в органах ДПС діє комунікаційна податкова платформа: tr.ikc@tax.gov.ua

Підпишись на телеграм канал t.me/tax_gov_ua

Підготовлено до друку
ГУ ДПС у Тернопільській області
листопад – 2023, наклад 50 прим.